

Turbuly Lilla

Villám

(részletek egy készülő regényből)

Regény

A vonaton, ahogy a táskámat leemelem a polcra, hogy kivegyem a benne felejtett vizes palackot, minden előzmény nélkül, eszembe jut egy regényötlet. Egész jónak tűnik, különösen ahhoz képest, hogy hónapok óta, sőt, ha őszinte akarok lenni magamhoz, több mint egy éve nem jutott eszembe semmi olyasmi, ami jóindulattal, esetleg és netalántán egész jó ötletnek lenne nevezhető. Este, amikor felhívom őket, elújságolom a jó hírt.

- És rólam fog szólni? – kérdi apám. Lelkes, majdnem vidám a hangja.

- Nem, nem rólad – felelem nevetve. Rólad már írtam verset is, novellát is, ne légy telhetetlen! Egy héttel később már nem él, és tudom, hogy lesz egy másik regény. Róla fog szólni.

2008. január 2.

Öt körül telefonálok, de nem veszi fel senki. Hatkor sem és fél hétkor sem. Nem készültek sehová, ilyen vacak időben, este, sötétben hová is mennének? Apám mobilját hívom, kivételesen be van kapcsolva:

- Ne ijedj meg kislányom, a balesetin vagyunk, combnyaktörésem van – mondja.

Kihűl a gyomrom. Automatikusan felálllok, lekapcsolom a sütőt a félig sem kész püspökkenyér alatt, kimegyek öltözni az előszobába. Akkor még százötven kilométerre lakom tőlük, az út jó időben két óra, de most ónos eső esik – ő is emiatt csúszott el az udvaron – könyörög, hogy csak reggel induljak el. Megígérem. Levetem a kabátom, ülök, nézek magam elé és várom, hogy reggel legyen.

Másnap, mire odaérek a kórházba, már a műtőben van. Ülök, nézek magam elé, várok. Jó egy óra múlva tolják ki, ébren van, felemeli a kezét és megbillegtetti az ujjait, amikor meglát. Nem tűnik elesettnek, fájdalmi sincsenek, még hatnak a gyógyszerek. Közben megjön Péter is, kimegyek a városba vásárolni ezt-azt, addig ő marad vele. Fél óra múlva utánam telefonál, hogy apám kéri, vigyem be abból a galagonya-kivonatból, amiből akkor szokott bevenni, ha a szívét érzi. Megveszem a Herbáriában, és sietek vissza. Azt mondja, görcsöl a szíve. Még ekkor sem ijedek meg, elég gyakran előfordult ez már az utóbbi időben. Szólok a nővéreknek, és adok neki a galagonyából. Csinálnak egy EKG-t, kap valami gyógyszert, de nem javul. Megint szólok, hogy hívjanak kardiológust, kellettlenül újra telefonálnak a sebésznek, és végül tényleg hívják a kardiológust. Halk szavú, fiatal nő, egyetemistának látszik inkább, mint szakorvosnak, mégis van valami megnyugtató benne, ahogy nézegeti a hosszú, rózsaszín EKG-szalagot, újat készített, vért vetet, infúziót köttet be. Csak később, a laboreredményekből derül ki, hogy apámnak infarktusa volt. Másnap a doktornő leül mellé az ágyra, megfogja a kezét, és rábeszéli a katéterezésre, amire egy másik orvos jó fél évvel ezelőtt nem tudta. És ez a fiatal, barna doktornő tud valamit, amit a többiek nem, mert amikor a katéter 90 %-os szűkületet mutat ki az egyik érszakaszon, megint leül mellé, és rábeszéli a szív műtétre is. De addig várni kell legalább három hónapot, hogy a combnyaktörés után valamennyire magához térjen a szervezete. Mielőtt átkerül a kardiológiára, két hétig fekszik abban a kórteremben, a 303-ban, ahol majd két év és tíz hónap múlva meg fog halni.

Ultrahang

Fehér foltok kavarnak, úsznak el, és bukkannak fel újra a képernyőn, mintha egy régi, fekete-fehér tévén keresgélnek az egyetlen lehetséges adás foszlányait, vagy egy ismerős csillagrendszerben egy ismeretlen bolygó nyomait. A vizsgálófej egyenletes ritmusban csúszik ide-oda apám sárgás, száraz bőrén, egyetlen ponton sem időz túl sokáig.

- Készen vagyunk, le lehet törölni a zselét – nyom a kezembe a doktornő egy guriga papírtörülőt, és odaül a számítógép elé, hogy legépelje a leletet.

Ráadom a köntöst, és az asszisztensnővel átköltöztetjük a vizsgálóágyról a tolószékbe. Már onnan kérdezi, hogy

- Nincs nagyobb baj, doktornő kedves?

- Enyhe keringési eredetű májelégtelenség, nagyobb prosztatata, és egy 2 centis epekő. De nagyobb baj, az nincsen.

- Akkor semmi új – nyugszik meg apám. Csak az epekővem hízott 2 millit.

- Tudja mit, kap róla egy szép fényképet – mondja a doktornő, és apám kezébe nyomja a felvételt.

Amíg kint a betegszállítókra várunk, nézegetem a képet. Kerek, formás kis epekő, pont úgy néz ki, mint egy baba feje, a körülötte lévő vattapamacsok meg egy összekuporodott kis testet formáznak.

- Papa, te terhes vagy! – háborodom fel színpadiasan, a körülöttünk ülők nem kis elképedésére.

- Csodálkozol, kislányom? Amennyit itt engem baszogatnak!

Szép kis életünk volt

Három hónap telt el a törés óta, április elseje van. Másnapra írták ki műtétre, de még nem a szívsebészetben fekszik, hanem a belgyógyászatban, mert egy időre most át kell állítani inzulinra az eddig szedett cukorgyógyszer helyett. Nem látszik rajta félelem vagy elkeseredés. A gyorsforralóval éppen kávé főz a nővéreknek, amikor odaérek. Olyan szűk a hely a háromágyas szobában, hogy el se férne a járókerettel az ágyak között, de nincs is rá szükség, mindig van mibe kapaszkodni: ágyvégbe, asztalba, széktámlába. Jártában-keltében megsimítja a szomszéd ágyon fekvő, lebénuult, beszélni is alig tudó öreg tűzoltó kezét vagy fejét:

- Kérsz egy nápolyit, öreg barátom? – kérdi tőle, és az igenlő bólintásra a szájába dugja.

Tiszteletjegyeket osztogat a hétvégi kutyakiállításra, ahol az én feladatom lesz majd, hogy helyette is segítsek-figyeljek, és legfőképpen, hogy mindenről pontosan beszámoljak neki.

- Menjete ki, meglátjátok, milyen jó mulatság! – mondja a gyógytornász fiúnak, akinek könnyű volt megjegyezni a nevét, mert Rákóczi Ferencnek hívják.

- A mudikat feltétlenül nézzétek meg! Nagyon okos kutyák. Nem olyan szépek, de a legokosabbak! Ha túléltem a holnapot, és meggyógyulok, veszek majd én is egyet. Most egy német juhászom van, a Bence. Okos kutya az is, csak gyáva. Elnyomta az apja szegényt, amíg élt, azért lett ilyen. Képzéjétek, egyszer még egy macska is megkergette! De az én kis mudim nem fél majd senkitől! Mindenre meg fogom tanítani, és visszük majd kiállításokra is.

De ahogy elköszönnek az ápolók, és – leszámítva az időközben elszenderedett, öreg tűzoltót – magunkra maradunk, elcsendesedik.

- Vigyél haza mindent, amire nem lesz szükségem odaát! – mondja, és tényleg nem tudom, hogy a szívsebészetet vagy a túlvilágot érti alatta. - Van ott két száraz zsemlye meg egy kis szalámi is, vidd el a Bencének.

Összepakolok és elindulok. Kikísér, egészen az udvarra vezető ajtóig biceg velem. A világoskék hálóingje van rajta (a csípőműtét miatt nehezebb esne a pizsamanadrággal bajlódni), a haját kicsit elfeküdte, le kell

majd vágni, gondolom, itt a kórházban, mert még legalább másfél hónap, mire hazakerül.
- Ha nem ébrednék fel, kislányom, ne szomorkodjál! – simogatja meg az arcomat. Olyan szép kis életünk volt.

48 óra

.Véradóállomás, valamikor a kilencvenes évek közepén. Fekszem a fehér, hűvös műbőrágyon, és igyekszem olyan irányba nézni, ahol se a saját, se a szomszédok karján kígyózó vörös csík nem ötlük a szemembe.

- Lassan folyik a vére.

Kis, piros gumilabdát ad a kezembe.

- Szorítsa meg párszor! Úgy... elég is lesz.

Igazít valamit a még csak félig telt zacskón, aztán leül mellém. Kedves arcú, barna ápolónő, ötven fölött lehet valamivel, én még innen a harmincon.

Rápillant a papírokra, aztán meglepődve visszakapja a fejét, az arcomat nézi:

- Ritka neve van, de ismertem valakit, akit ugyanígy hívtak... Több, mint harminc éve is lehet már... kezdő ápolónő voltam a fertőzőn. Behoztak egy tetanuszos férfit, megsértette a lábát egy kagyló a Balatonban, attól kapta. Fiatal volt, talán huszonöt éves, jóképű, izmos, barna. Tanár volt, még erre is emlékszem. Nagyon rossz állapotban került hozzánk, mert későn ismerték fel a baját, sokáig feküdt merevgörcsben egy elsötétített szobában. Emlékszem a feleségére is, jött minden délután. Vékony, szemüveges asszonyka hatalmas konttyal, de nem mehetett be hozzá, semmi zaj nem érhetette a görcsbebeszült testét. Tudja, egész ápolónői pályafutásom alatt két embert láttam, aki túlélte, ő volt az egyik. Nem hiába bíztunk az erős, fiatal szívében, az mentette meg... Egyszer csak, egyik pillanatról a másikra, felengedett a görcs. Ahogy elhúztam a sötétítő függönyt és kinyitottam az ablakot, épp akkor jött a felesége, sírva rohant át az udvaron, amikor meglátta, hogy kinyitom, azt hitte, szegényke, hogy meghalt... Most mintha jobban megindult volna - int a műanyagcső felé – mindjárt készen leszünk... Mindig eszembe jut, ha fürdünk a Balatonban, vagy ha kagylót látok. De maga – néz megint a kezelőlapra – nem lehet a lánya, neki akkor már volt egy, és maga sokkal fiatalabb. Egy ilyen betegség után...

- Öt évre rá születtem.

Most azt tanuljuk, mennyivel jobban kell bízni egy öreg és gyöngye szívben, mint egy erős, fiatalban.

Négyből egy

Este kilenckor telefonál, hogy menjek be a kórházba, most beszélhetek a szívsebésszel. Az ágy szélén ül, amikor beérek, a lábát, ahonnan az eret kivették, éppen most fászlizza egy nővér.

- A szobájában van, menjél be hozzá... Aranyos volt hozzám, nagyon aranyos, mondtam neki, hetvenhárom éves vagyok, doktor úr, ha még a családommal lehetnék egy kicsit... ha még élhetnék öt évet... hogy is kívánhatna többet egy ilyen öregember.

Az orvos olyan harmincöt-negyven lehet, a betegek a háta mögött Rashid doktorként emlegetik, és nagyobb csodát várnak tőle, aki a kezében tartja a szívüket, mint mesebeli névrokonától: fújjon rá, dörzsölje meg, mint Aladdin a csodalámpát, változtassa fáradt lilából rózsaszínné, keltse új életre, de legalábbis foltozza meg, hogy kitarson még egy darabig. Az akcentusa alig észrevehető, de van valami ünnepélyes pátosz a hangjában, ahogy próbálja elmagyarázni nekem a műtét részleteit. Az íróasztala mögötti falon nagy plakát lóg egy óriási szívvel, azon mutogatja, mit hova varrtak-kötöttek. Próbálok követni, de egy idő után elvesztem a fonalat, annyit értek, hogy az infarktus a szívét tápláló négy ér közül egyet teljesen tönkretett, mostanra már fel is szívódott, nem lehetett vele mit kezdeni. Itt le is ragadok, és még akkor is ez jár a fejemben, amikor már rég arról beszél, hogy mennyire fontos ebben a lábadozási szakaszban a

sterilitás. Hogy a sebet ne érje víz, és hogy ne nyúljon kézzel sem a mellkasához. Egy cukorbetegnél meg, ha lehet ezt mondani, még annál is fontosabb.

- Hiába mossa meg a kezét, az nem elég. Érti, ugye? Az nem lenni elég. Azzal a kézzel megsimogathatom a feleségem vagy a gyerekem arcát, de még az nem steril kéz.

Bólogatok, hogy értem, és még fogalmam sincs, hogy egy teljes álmatlan éjszakát okoz majd nekem ez a mondat, amikor egyik este én tekerem le a fáslit apám lábáról, és véletlenül beleakad a körmöm a már varas sebbe, kibuggyantva belőle egyetlen cseppnyi sötét vért. A nővér lefertőtleníti, és nem lesz semmi baj belőle, de ezt persze az álmatlan éjszakán még nem tudhatom. És itt, az orvosi szobában, a hatalmas, rajzolt szívet bámulva azt sem tudhatom, hogy mit jelent pontosan az a mondat, hogy a negyedik ér felszívódott, de csak ez a kérdés jár a fejemben:

- Ugye, doktor úr, három érrel is lehet élni?
- Lehet... - válaszolja, és – ahogy mondták – tényleg nem fogadja el a kezemben szorongatott borítékot.

Gábrriel József: A parton, 2012

